

І. С. Барбанова

МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РОЗВИНЕНИХ КРАЇН СВІТУ ТА ПІДГРУНТЯ ДЛЯ ЙОГО СТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто зміст поняття «механізм інноваційного розвитку». Виокремлено та проаналізовано особливості регулювання інноваційної діяльності десяти країн-лідерів за версією Global Innovation Index 2019. Виділено основні фактори впливу, що спостерігаються в кожній країні, та спільні елементи в успішному досягненні інноваційного розвитку на національному рівні. Досліджено наявність і достатність ресурсів та інструментів для створення механізму інноваційного розвитку в Україні та розроблено схему взаємодії елементів інноваційного розвитку.

Ключові слова: інноваційний розвиток, механізм інноваційного розвитку, показники інноваційного розвитку, Україна.

Вступ. За сучасних умов господарювання одним із важливих показників будь-якої країни є механізм її інноваційного розвитку. Світовий досвід показує, що країни, в яких запроваджено процеси створення та регулювання інтенсивності інноваційного розвитку, мають стабільну та розвинену економічну систему, високий рівень життя населення, науки, освіти та підприємницького сектора. Для створення, запуску й ефективного функціонування механізму інноваційного розвитку в Україні потрібно створити відповідні умови, застосовуючи світовий досвід і враховуючи національні особливості та можливості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань інноваційного розвитку, що спостерігається у різних країнах світу, займається значна кількість сучасних науковців. Так, В. Колоколов [12] дає найповніше визначення поняття «механізм інноваційного розвитку», Т. Оніпко [16] у своїй праці досліджує переваги кластерного підходу у Швейцарії, І. Семергін [21] досліджує досвід країн, які є лідерами у впровадженні інновацій, Г. Андрощук [3] вивчає шлях та особливості інноваційного розвитку Фінляндії. Водночас, незважаючи на досить активні наукові дослідження в обраній сфері, питання систематизації провідного досвіду економічно розвинених країн світу щодо процедур побудови та впровадження інструментів інноваційного розвитку з метою його подальшої імплементації в українській економіці залишаються малодослідженими, що й обумовило вибір теми статті.

Мета дослідження. Дослідити процес створення та функціонування механізму інноваційного розвитку найбільш інноваційно розвинених країн світу та виділити основні його елементи, на які має орієнтуватися Україна у справі створення та запровадження означеного механізму.

Виклад основного матеріалу дослідження. Створення та функціонування механізму інноваційного розвитку потребує активізації інноваційної діяльності та переходу на інноваційний тип економічного розвитку. Країни, які змогли це поступово зробити, сьогодні стали лідерами у сферах інновацій, технологій, науки й економіки, це найбагатші та найуспішніші країни світу. Досвід цих країн у сфері побудови та впровадження елементів механізму інноваційного розвитку має стати прикладом для наслідування українською економікою.

Процес сутнісного визначення та змістовного наповнення поняття «механізм інноваційного розвитку» не є закінченим та триває і сьогодні. Водночас кожний науковець робить свій внесок, що додатково свідчить про актуальність тематики дослідження. Як вважає науковець В. Колоколов, інноваційний механізм розвитку – це «організаційно-економічна форма здійснення інноваційної діяльності й сприяння її проведенню, пошуку інноваційних рішень, а також важіль стимулювання й регулювання цієї діяльності» [5, с. 31]. Дослідник сформулював систему інноваційних механізмів у цілому, що представлена п'ятьма групами, які виконують конкретні функції: механізми організації, розробки й впровадження, фінансування й стимулювання, технологічного трансферу й інтелектуальної власності. Водночас науковець доводить, що інноваційні механізми існують на трьох основних рівнях: макrorівні, регіональному та мікрорівні. На макrorівні вирішуються три основні завдання: формулюється державна інноваційна стратегія, створюється сприятливий

інноваційний клімат для економіки в цілому, реалізуються державні інноваційні програми. На регіональному рівні наявні схожі завдання, але вони прив'язані до особливостей конкретного регіону. І макро-, і регіональний рівень створюють умови для інтенсивного перебігу інноваційних процесів на рівні підприємницьких структур [12].

Сьогодні інноваційний механізм розвитку повинен виступати важливим напрямом стратегії розвитку будь-якого суб'єкта – від малого підприємства до національної економіки. На початкових етапах має бути налагодженою ефективна інтеграція освіти, науки і виробництва шляхом залучення необхідних фінансових ресурсів на всіх стадіях реалізації. Крім того, особливу увагу необхідно звернути на роль державних структур, адже від політики часто залежать якість та напрями використання інноваційного потенціалу. Виходячи з цих передумов, формується механізм забезпечення соціально-економічного розвитку на основі зміцнення інноваційного потенціалу та активізації інноваційної діяльності [19].

Спираючись на визначення, можна допустити те, що першочерговим завданням у формуванні механізму інноваційного розвитку є створення умов на державному рівні, і основним тут має бути прийняття відповідних нормативно-правових актів, створення цільових інноваційних програм розвитку країни та кожного з регіонів, формування комісій, в обов'язки яких мають входити функції стеження за рівнем їх виконання на всіх без винятку рівнях.

Щоб створити науково обґрунтоване підґрунтя для ефективного впровадження механізму інноваційного розвитку в Україні, доцільним є дослідити і проаналізувати досвід інших країн, де він вже впроваджений та ефективно функціонує. З цією метою, перш за все, розглянемо ТОП-10 лідерів у сфері інновацій, за версією Глобального інноваційного індексу (Global Innovation Index), за рейтингом 2019 р. (таблиця 1).

Таблиця 1 – Глобальний інноваційний індекс (Global Innovation Index) країн світу за 2019 р.

Країна	Економіка Оцінка (0–100)	Ранг	Рівень	Регіон	Ефективність
Швейцарія	67,24	1	1	Європа	100,0
Швеція	63,65	2	2	Європа	93,4
США	61,73	3	3	Північна Америка	86,0
Нідерланди	61,44	4	4	Європа	91,0
Великобританія	61,30	5	5	Європа	90,0
Фінляндія	59,83	6	6	Європа	87,0
Данія	58,44	7	7	Європа	86,0
Сінгапур	58,37	8	8	Азія	85,0
Німеччина	58,19	9	9	Європа	85,0
Ізраїль	57,43	10	10	Азія	83,0

Джерело: сформовано на основі [1]

Як видно з даних таблиці, країни, які становлять першість у рейтингу «Глобальний індекс інновацій-2019», мають також потужну економіку, і сім із десяти – це європейські країни, в яких успішно створений і функціонує механізм інноваційного розвитку. Україна у цьому рейтингу в 2019 р. зайняла 47-е місце із 129 країн. Щоб в Україні створити і запустити механізм інноваційного розвитку, треба створити ефективну стратегію інноваційного розвитку, спираючись на досвід країн, які вже її мають.

Досліджуючи детальніше десятку країн-лідерів у рейтингу «Глобальний індекс інновацій-2019», розглянемо особливості інноваційного розвитку кожної країни, щоб побачити, як саме влаштований її механізм інноваційного розвитку (таблиця 2).

Таблиця 2 – Особливості інноваційного розвитку країн-лідерів рейтингу «Глобальний інноваційний індекс-2019» (Global Innovation Index-2019)

Країна	Особливості інноваційного розвитку	Фактор впливу
Швейцарія	Займає лідируюче місце рейтингу і територіально складається з 20 кантонів та 6 напівкантонів, у кожному з яких діють свої закони, стягуються різні податки, спілкуються різними мовами та створено урядове агентство сприяння економічному розвитку, що стимулює інноваційний розвиток регіону на основі кластерного підходу. Перевагою кантонів є те, що вони мають право встановлювати власні порядки оподаткування, за винятком тих податків, збір яких є прерогативою федерального уряду. Водночас кожний кантон має свою спеціалізацію. Загалом уряди кантонів зацікавлені в наданні податкових пільг чи іншої фінансової та адміністративної підтримки компаніям-виробникам інноваційної продукції, яка затребувана на європейському ринку. Зокрема, компаніям можуть надаватися субсидії на оплату праці співробітників. Значну увагу влада кантонів відводить залученню прямих іноземних інвестицій, що також є умовою стратегічного розвитку території [16]. Найбільше інноваційних проєктів – у галузі фізики. В країні найбільша кількість патентів на душу населення	Гармонійна інноваційна політика; державна підтримка
Швеція	Інноваційний розвиток відбувається так, що більшість науково-дослідних робіт виконується у вищих навчальних закладах, які досить тісно співпрацюють із бізнесом. Фінансування наукових досліджень здійснюється переважно з державного бюджету [15]	Значні фінансові вкладення в науку й освіту
США	Затверджено і впроваджено закони та спеціальні програми розвитку (Стратегія сталого, збалансованого екологічного та економічного розвитку до 2050 р., Закон про розвиток інновацій у малому бізнесі, Програма стимулювання технологічної конкурентоспроможності країни, Закон про організацію і пріоритети науково-технічної політики тощо). Функціонують два міжвідомчі органи: Американський науковий фонд, що координує напрями фундаментальних досліджень, та Американська наукова рада, що представляє інтереси промисловості й університетів у науково-технічній політиці. Найважливішу роль у здійсненні державних дослідницьких програм відіграють Міністерство оборони та Національне агентство з аеронавтики й дослідження космічного простору (НАСА). Країна є лідером у розробці сучасного програмного забезпечення [21]	Сприятливі та цілеспрямовані законодавчі умови; підтримка та стимулювання підприємництва
Нідерланди	Ефективний і стабільний механізм інноваційного розвитку зосереджений на інноваціях в екологічному напрямі та стратегічно важливих галузях. Формулою успіху країни є «наука + освіта + влада + бізнес = ефективна економіка». Завданням влади є постійне стимулювання інноваційного процесу всіма способами, основним фактором у цьому процесі є знання [10]. Основою інноваційного розвитку країни є бізнес-інкубатори та бізнес-парки і, як результат, реалізація приблизно 200 інноваційних проєктів кожного року	Державне стимулювання інновацій; підтримка науковців; постійний розвиток освітньо-наукового сектора
Великобританія	Механізм інноваційного розвитку реалізується через програми розвитку, такі як Connect, Medici, Mercia, надаються кредитні гарантії, застосовується пільгове оподаткування, включення затрат з наукових досліджень на собівартість продукції та субсидіювання діяльності. Основними учасниками інноваційного процесу є венчурні фірми, технополіси, науково-технологічні парки та малі інноваційні підприємства, які отримують пільги [4, с. 5–10]	Законодавче стимулювання; наявність центрів науки
Фінляндія	Довела на практиці соціальну ефективність використання високих і надвисоких технологій. Стала першою країною, яка прийняла концепцію національної інноваційної системи як основного елемента політики у сфері активізації науки й технології [3]. Йде шляхом інтелектуального розвитку та будує суспільство знань. Розміри фінансових вкладень у науку та інновації є одними з найбільших у світі. Має місце тісний взаємозв'язок освіти, науки, бізнесу та держави, який стабільно зміцнюється	Законодавче стимулювання науки; наука, освіта, держава, бізнес як одне ціле

Закінчення таблиці 2

Країна	Особливості інноваційного розвитку	Фактор впливу
Данія	Формування механізму інноваційного розвитку почалося у 1980 р., коли уряд зрозумів важливість інновацій та почав впроваджувати програму технологічного розвитку країни, приймаючи низку важливих законів у цьому напрямі. Сьогодні Данія є однією з найбільш інноваційних країн Європи та світу. Особливостями її успіху можна вважати: створення Ради з питань технологій та інновацій, наявність інноваційних інкубаторів і наукових парків; фінансування діяльності науково-дослідних інститутів; міцний зв'язок між державою та приватним сектором [6]	Покрокове формування умов і цілеспрямовані кроки підтримки науки та інновацій
Сінгапур	Починаючи з 70-х рр. XIX ст., почалося створення механізму інноваційного розвитку, що продовжується й сьогодні. Початковий етап цього процесу включав: трансфер технологій з інших країн, створення державних науково-дослідних інститутів, високотехнологічних підприємств, які ґрунтуються на науці, фінансування й реалізацію інноваційних програм розвитку, проведення прикладних досліджень у різних сферах діяльності [14; ст. 67-69]	Поетапне створення умов розвитку інновацій; запозичення досвіду; міцна державна підтримка
Німеччина	Розвиток інновацій є одним із пріоритетних завдань. Найбільші успіхи досягнуті у високотехнологічному секторі провідних галузей промисловості, а німецькі компанії активно використовують передові технології у своїй роботі. Особливістю урядової політики країни є законодавча база, яка досконало регулює та стимулює весь інноваційний механізм [18]	Досконала урядова політика; сприятливі умови для наукової сфери
Ізраїль	Досить розвинуті наукоємні технології завдяки державній підтримці на довгострокову перспективу. Запровадивши систему «Бюро головного вченого», уряд спромігся досягти створення та підтримки «Ні tech інкубаторів», що дало змогу за короткий час отримати 51 % ВВП за рахунок високих технологій. Не останню роль в інноваційному розвитку країни відіграють також програми стимулювання технологічних інновацій, такі як: Inbal, Magnet program, Yzma, Програма технологічних інкубаторів [13, с. 51–64]	Підтримка держави; програми розвитку; значне фінансування науки

Джерело: сформовано на основі [4, 6, 10, 13-16, 18, 21]

Отже, виходячи з даних таблиці, можна зробити висновок, що кожна із країн десятки має значні успіхи в інноваційній сфері у різних галузях із своїми особливостями в законодавстві, національними ідеями. Як можемо побачити, головними складовими успіху країн-лідерів є законодавча база, що сприяє розвитку інновацій, значним фінансовим вкладенням в освіту, науку, інновації, а також заохочує, стимулює людський розвиток і нагромадження людського капіталу. Ці країни також є одними з найбагатших та найкомфортніших країн для життя людини, що значним чином визначається й інноваційною стратегією їх розвитку.

Досліджуючи досвід європейських країн, можемо побачити, що важливість розвитку інноваційної сфери для країн ЄС чітко простежується в Лісабонській стратегії і «Стратегії 2020», центральне місце в якій займає ініціатива Європейської комісії зі створення «Інноваційного союзу» [1].

Говорячи про створення механізму інноваційного розвитку країни, однією з основних його складових мають стати фінансові витрати, зокрема на виконання досліджень і розробок, які закладені у ВВП країни (рисунок 1).

З даних, зображених на рисунку 1, можна зробити висновок, що достатньо від 3,5 до 2,0 % витрат на дослідження і розробки, закладених у ВВП країни, як основи для її інноваційного розвитку. Проте, разом із тим, ми не можемо стверджувати, що цей рівень буде універсальним для кожної країни, адже, створюючи механізм інноваційного розвитку, необхідно враховувати багато чинників і особливостей кожної країни, регіону та підприємства.

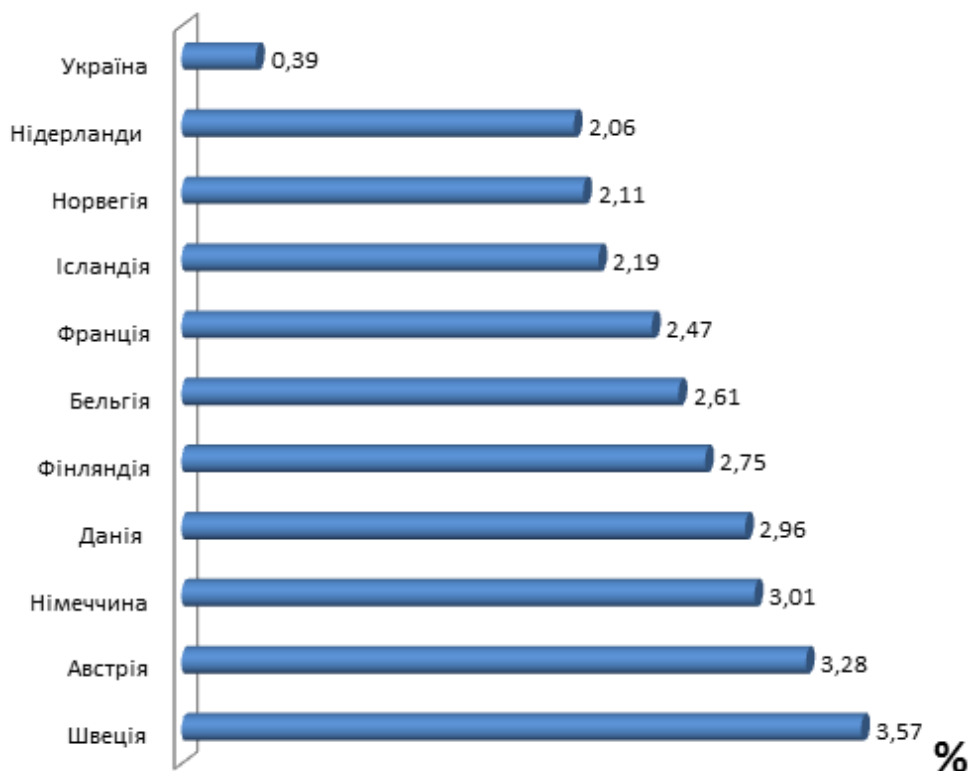

Рисунок 1 – Сукупна частка витрат на виконання досліджень і розробок у ВВП країн Європи і України

Джерело: сформовано на основі [офіційний сайт Євростат <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>]

Щоб приступити до створення ефективного механізму інноваційного розвитку в Україні, потрібно усвідомити, для чого нам це потрібно і до чого це приведе, а також виділити та проаналізувати наші надбання в сфері інноваційного розвитку. Зважаючи на те, що нині все розвивається дуже швидкими темпами, візьмемо показники фінансування інновацій, науки та місце у рейтингу «Глобальний інноваційний індекс» за останні п'ять років (таблиця 3).

Таблиця 3 – Показники інноваційного розвитку України з 2015 по 2019 рр.

Роки	Фінансування інновацій, тис. дол. США	Фінансування науки, тис. дол. США	Частка витрат на наукові дослідження у ВВП, %	Місце України в рейтингу «Глобальний інноваційний індекс»
2015	631,92	503,37	0,55	64
2016	908,82	451,12	0,48	56
2017	342,51	502,60	0,45	50
2018	471,59	618,96	0,47	43
2019	-	701,41	0,43	47

Джерело: сформовано на основі [17, с. 2]

Як видно з даних таблиці, фінансування інновацій за досліджуваній період було найбільшим у 2016 р., а далі йде значне його зменшення, в той час коли у розвинених країнах, навпаки, з кожним роком збільшуються витрати на інноваційний розвиток. Проте показники фінансування науки, навпаки, починаючи з 2016 р. і з кожним наступним, поступово збільшуються, але частка витрат на наукові дослідження у ВВП країни не перевищує 0,55 % у 2015 р. і постійно зменшується з кожним наступним роком. Також можемо спостерігати, що в рейтингу «Глобальний інноваційний індекс» Україна в 2019 р. піднялася на 17 позицій порівняно з 2015 р., що є позитивною тенденцією, проте, порівняно з 2018 р., опустилася на 4 позиції. Загалом можна зробити висновок, що повільний

інноваційний розвиток України пов'язаний з відсутністю чіткого врегульованого механізму, недосконалістю законодавства та недостатньою підтримкою держави.

На законодавчому рівні в Україні існують наступні інструменти для створення механізму інноваційного розвитку:

1. Конституція України – основний закон, яким регулюється, гарантується та захищається вся діяльність у країні.

2. Закон України «Про інноваційну діяльність» – один із основних законів, що визначає основні принципи інноваційної політики, здійснює регулювання у сфері інноваційної діяльності та встановлює форми стимулювання державного інноваційного процесу в економіці [7].

3. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» – регулює правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку у сфері наукової та науково-технічної діяльності, створює умови для провадження наукової та науково-технічної діяльності, задоволення потреб суспільства і держави у технологічному розвитку шляхом взаємодії освіти, науки, бізнесу та влади [8].

4. Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» – визначає і врегульовує правові й економічні основи впровадження та функціонування спеціального режиму інноваційної діяльності технологічних парків, які функціонують в Україні [10].

5. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» – визначає правові, економічні та організаційні підґрунтя формування системи пріоритетних напрямів інноваційної діяльності та їх реалізації в Україні. Основною метою цього законодавчого акта є забезпечення інноваційної моделі розвитку економіки шляхом зосередження ресурсів держави на пріоритетних напрямках науково-технічного оновлення виробництва, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках [9].

6. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності до 2030 р. – цей документ є розпорядженням, в якому: проаналізовано досягнутий стан інноваційної сфери України; визначено основну мету стратегій інноваційного розвитку; названо основні структурні елементи інноваційної системи; визначено основні проблеми, які перешкоджають здійсненню інноваційної діяльності, та рекомендовано способи їх вирішення [20].

7. Регіональні стратегії інноваційного розвитку – для кожного регіону України є своя стратегія розвитку, яка складена на основі зазначених вище документів та з урахуванням особливостей регіону, його географічного розташування, наявних ресурсів тощо.

Виходячи з того, що перші кроки створення підґрунтя до формування механізму інноваційного розвитку в Україні вже зроблені у вигляді прийняття основних законів в цьому напрямі, розроблено стратегії інноваційного розвитку країни в цілому та кожного з регіонів окремо, проте їхніми недоліками можна назвати те, що відсутня конкретизація, яким чином має бути досягнута поставлена мета, в які терміни, на кого покладений контроль за виконання та витрату фінансових ресурсів, які інстанції відповідальні за збір, збереження та оцінювання звітності про виконання. Дивлячись на досягнення успішних країн світу й аналізуючи їхній досвід, потрібно почати вибудовувати свій ефективний механізм інноваційного розвитку, враховуючи особливості своєї країни. З цією метою вважаємо за доцільне виокремити основні елементи механізму інноваційного розвитку (рисунок 2).

Вивчаючи досвід країн, які вже досить успішно сформували власну траєкторію інноваційного розвитку, ми бачимо, що сам механізм інноваційного розвитку як єдина система складається із окремих елементів, які формують цю систему і взаємодіють у ній. На рисунку 2 ми виділили основні елементи, які мають формувати механізм інноваційного розвитку України. Водночас держава повинна виступати основним об'єднуючим елементом механізму, адже саме на державному рівні мають створюватися всі законодавчі умови, розроблятися державні цільові програми та інструменти стимулювання інноваційного розвитку, вживатися заходи стосовно підвищення рівня освіти, науки та підприємницького сектора, впроваджуватися заходи заохочення їх до взаємної співпраці. Меншими за рівнем впливу елементами, які становлять державну цілісність, є регіони, на рівні яких мають проводитися такі самі заходи, тільки в більш зосередженому й сконцентрованому вигляді, виходячи зі специфіки функціонування регіону. Важливим елементом у цьому механізмі є фінанси, раціональне і гармонійне розпорядження якими має стати одним із визначальних факторів успіху у справі побудови ефективного механізму інноваційного розвитку економіки країни.

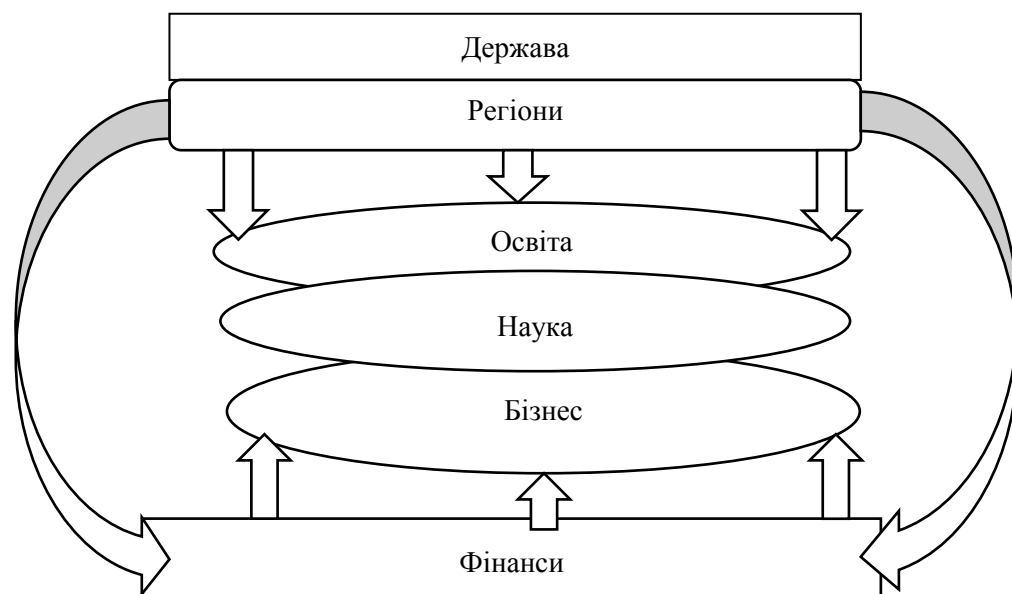

Рисунок 2 – Основні елементи механізму інноваційного розвитку

Джерело: авторська розробка

Висновки та перспективи подальших досліджень. Досліджуючи інноваційний шлях різних країн світу, ми можемо побачити, що, до того як налагодився ефективний механізм інноваційного розвитку, який встановлювався протягом тривалого часу, йому сприяли певні дії, події, реформи, пріоритети. У кожній країні – це свій шлях і своя мета. Досвід багатьох країн показує, що об'єднуючими елементами в цьому напрямі, які наявні в більшості досліджуваних країн, виступають гармонійна співпраця і поєднання науки, освіти, бізнесу та держави. Отже, у зв'язку з цим постає питання про створення механізму інноваційного розвитку в Україні. Перші кроки в цьому напрямі вже є, але, щоб досягти світового рівня і визнання, потрібно розв'язати ще багато проблемних питань.

Список використаної літератури

1. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee of Regions. Europe 2020 Flagship Initiative Innovation Union. SEC (2010) 1161. Brussels, 6.10.2010. URL: [http://ec.europa.eu/re\(search/innovation\(union/pdf/innovationunion\(com\(munication_en.pdf#view=fit&page mode=none](http://ec.europa.eu/re(search/innovation(union/pdf/innovationunion(com(munication_en.pdf#view=fit&page mode=none (дата звернення: 06.10.2020).) (дата звернення: 06.10.2020).
2. Global Innovation Index 2019: Energizing the World with Innovation. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2019.pdf (дата звернення: 04.10.2020).
3. Андрощук Г. О. Національна інноваційна система Фінляндії: формула успіху. *Наука та інновації*. 2010. Т. 6. № 4. С. 95.
4. Воротін В. Є. Модифікація механізму державного управління соціально-економічним розвитком регіонів України. *Стратегічні пріоритети*. 2010. № 1/2 (14/15). С. 5–10.
5. Доценко О. Ю. Механізм інноваційного розвитку регіону. *Економіка регіонів. Економічний вісник НГУ*. 2012. № 3. С. 31.
6. Єгоров Є. С. Програма інноваційного розвитку зарубіжних країн: досвід та досягнення. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/April/2016_2/Yegorov%202.pdf (дата звернення: 07.10.2020).
7. Закон України «Про інноваційну діяльність» № 5460-VI від 05.12.2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36.
8. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» № 848-VIII, поточна редакція від 03.10.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення: 08.10.2020).
9. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» № 3715-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text> (дата звернення: 09.10.2020).
10. Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» № 991-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text> (дата звернення: 08.09.2020).

11. Закон України «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» № 526-2019-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 12.10.2020).
12. Колоколов В. А. Инновационные механизмы функционирования предпринимательских структур. *Менеджмент в России и за рубежом*. 2002. № 1. URL: <http://www.cfin.ru/press/mamgement/2002-1/08.shtinl> (дата звернення: 07.10.2020).
13. Марьясис Д. А. Факторы успешного инновационного развития Израиля. *Финансы и бизнес*: науч.-практ. журн. 2016. № 1. С. 51–64.
14. Маулік С. С. Соціальний феномен Сінгапуру як результат інноваційної політики Лі Куан Ю. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2014. Вип. 3/4 (23/24). С. 67–69.
15. Миндич Д. Тройная спираль по шведски. *Эксперт*. 2011. № 35 (768). URL: <http://expert.ru/expert/2011/35/trojnauspiralpohshvedskix/> (дата звернення: 07.10.2020).
16. Оніпко Т. А. Міжнародні економічні відносини та світове господарство. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 16. Ч. 2. С. 34.
17. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 08.10.2020).
18. Офіційний сайт Міністерства Освіти та Досліджень ФРН. URL: <http://www.bmbf.de/en/14397.php> (дата звернення: 08.10.2020).
19. Перспективи інноваційного розвитку України: аналіт. доп. URL: <http://old.niss.gov.ua/Table/Zhalilo21/003.htm> (дата звернення: 10.10.2019).
20. Розпорядження «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» № 526-2019-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 12.10.2020).
21. Семергін І. Світові лідери у сфері інновацій. *Аналітичні матеріали Free Voice Information analysis center*. URL: <http://iac.org.ua/svitovi-lideri-u-sferi-innovatsiy/> (дата звернення: 10.10.2020).

References

1. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee of Regions. Europe 2020 Flagship Initiative Innovation Union. SEC(2010) 1161. Brussels, 6.10.2010, available at: [http://ec.europa.eu/re\(search/innovation\(union/pdf/innovationunion\(com\(munication_en.pdf#view=fit&pagemode=none](http://ec.europa.eu/re(search/innovation(union/pdf/innovationunion(com(munication_en.pdf#view=fit&pagemode=none)
2. Global Innovation Index 2019: Energizing the World with Innovation, available at: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2019.pdf
3. Androschuk, G. O. (2010), "Finland's national innovation system: a formula for success" ["Natsionalna innovatsiina systema Finliandii: formula uspihu"], *Nauka ta innovatsii*, Vol. 6, No. 4, p. 95. [in Ukrainian].
4. Vorotin, V. Ye. (2010), "Modification of the mechanism of public administration of socio-economic development of the regions of Ukraine" ["Modyfikatsiia mekhanizmu derzhavnoho upravlinnia sotsialno-ekonomichnym rozvytkom rehioniv Ukrainy"], *Stratehichni priorytety*, No. 1/2 (14/15), pp. 5-10. [in Ukrainian].
5. Dotsenko, O. Yu. (2012), "Mechanism of innovative development of the region" ["Mekhanizm innovatsiinoho rozvytku rehionu"], *Ekonomika rehioniv. Ekonomichniy visnyk NHU*, No. 3, p. 31. [in Ukrainian].
6. Egorov, Ye. S. (2016), "Program of innovative development of foreign countries: experience and achievements" ["Prohrama innovatsiinoho rozvytku zarubizhnykh krain: dosvid ta dosiahnennia"], available at: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Apir/_2/Yegorov%202.pdf
7. Law of Ukraine "On innovative activity" ["Pro innovatsiinu diialnist"] (2002), No. 5460-VI of 05.12.2012, *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, No. 36. [in Ukrainian].
8. Law of Ukraine "On scientific and scientific-technical activity" ["Pro naukovu ta naukovo-tekhnichnu diialnist"], No. 848-VIII, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
9. Law of Ukraine "On priority areas of innovative activity in Ukraine" ["Pro priorytetni napriamy innovatsiinoi diialnosti v Ukraini"], No. 3715-VI, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>
10. Law of Ukraine "On the special regime of innovative activity of technology parks" ["Pro spetsialnyi rezhym innovatsiinoi diialnosti tekhnolohichnykh parkiv"], No. 991-XIV, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text>
11. Law of Ukraine "On approval of the Strategy for the development of innovation activity for the period until 2030" ["Pro skhvalennia Stratehii rozvytku sfery innovatsiinoi diialnosti na period do 2030 roku"], No. 526-2019-r, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>
12. Kolokolov, V. A. (2002), "Innovative mechanisms of functioning of business structures" ["Innovatsionnyye mekhanizmy funktsionirovaniya predprinimatelskikh struktur"], *Menedzhment v Rossii i za rubezhom*, No. 1, available at: <http://www.cfin.ru/press/mamgement/2002-1/08.shtinl>
13. Mariasis, D. A. (2016), "Factors of successful innovative development of Israel" ["Faktory uspeshnogo innovatsionnogo razvitiya Izrailya"], *Finansy i biznes*, No. 1, pp. 51-64. [in Russian].

14. Maulik, S. S. (2014), "The social phenomenon of Singapore as a result of innovation policy of Lee Kuan Yu" ["Sotsialnyi fenomen Sinhaporu yak rezultat innovatsiinoi polityky Li Kuan Yu"], *Visnyk NTUU «KPI». Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo*, Iss. 3/4 (23/24), pp. 67-69. [in Ukrainian].
15. Mindich, D. (2011), "Triple spiral in Swedish" ["Troynaya spiral po shvedski"], *Expert*, No. 35 (768), available at: <http://expert.ru/expert/2011/35>
16. Onipko, T. A. (2017), "International economic relations and the world economy" ["Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo"], *Naukovi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, Iss. 16 (2), p. 34. [in Ukrainian].
17. Official site of the State Statistics Service of Ukraine, available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>
18. Official site of the Ministry of Education and Research of Germany, available at: <http://www.bmbf.de/en/14397.php>
19. "Prospects for innovative development of Ukraine": analytical report ["Perspektyvy innovatsiinoho rozvytku Ukrainy": analit. dop.], available at: <http://old.niss.gov.ua/Table/Zhalilo21/003.htm>
20. Order "On approval of the Strategy for the development of the sphere of innovative activity for the period up to 2030" [Rozporiadzhennia "Pro skhvalennia Stratehii rozvytku sfery innovatsiinoi diialnosti na period do 2030 roku"], No. 526-2019-r, current version of 10.07.2019, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>
21. Semegin I. "World leaders in the field of innovation" ["Svitovi lidery u sferi innovatsii"], *Analychni materialy Free Voice Information analysis center*, available at: <http://iac.org.ua/svitovi-lideri-u-sferi-innovatsiy/>

I. S. Barbanova

MECHANISM OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF DEVELOPED COUNTRIES OF THE WORLD AND FUNDAMENTALS FOR ITS CREATION IN UKRAINE

The article is devoted to the substantiation of the feasibility of creating a mechanism for innovative development of the developed countries of the world and determining the basis for its creation in Ukraine. The purpose of the article is to study the process of creation and functioning of the mechanism of innovative development of the most innovatively developed countries of the world. The systematization of these elements should become a guideline for Ukraine in the creation and implementation of its own mechanism for innovative development.

In today's world, the mechanism of innovative development of each country is one of its important indicators. It is proved that countries with stable and developed economic system, high standard of living, education, science and business sector have created and regulated a mechanism of innovative development. In order to create, launch and effectively operate the mechanism of innovative development in Ukraine, it is necessary to create favorable conditions while applying world experience and taking into account its capabilities and features.

The article considers the content of the concept of "innovation development mechanism", identifies and analyzes ten leading countries according to the Global Innovation Index 2019, highlights the main factors of influence of each country that have become key and common elements of successful innovation at the national level. The expediency of creating fruitful cooperation and interaction between the main stakeholders in the process of innovative development of the region – the state and business – has been substantiated. The availability and sufficiency of resources for the creation of a mechanism of innovative development in Ukraine are studied, the main elements are identified and the scheme of interaction of these elements of innovative development is developed.

Keywords: *innovative development, mechanism of innovative development, indicators of innovative development, Ukraine.*

Стаття надійшла до редакції 30.11.2020

Прийнято 07.12.2020

DOI 10.24025/2306-4420.1.59.2020.221030

Барбанова І. С., аспірантка, Черкаський державний технологічний університет
e-mail: barbanova@ukr.net

Barbanova I. S., postgraduate, Cherkasy State Technological University